

Pamuk Şekerim I-II Kitaplarının MEB Okul Öncesi Eğitim Programı (2013) Açısından Değerlendirilmesi¹

Evaluation of The Books Pamuk Şekerim I-II According to The Preschool Education Programme (2013) of Ministry of National Education

Selvi Akgül ALAK

Kartal Şehit Salih Alışkan Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, Uygulama Anaokulu

Erhan ALABAY

Okan Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Gelişimi Bölümü

İlk Kayıt Tarihi: 23-07-2016

Yayın Kabul Tarihi: 20-03-2017

Özet

Bu çalışma, Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından okul öncesi eğitim kurumlarına eğitim materyali olarak gönderilen Pamuk Şekerim I-II kitaplarının, MEB 2013 Okul Öncesi Programı (OÖEP)'nin hedeflerini karşılayacak nitelikte olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın amacı doğrultusunda Pamuk Şekerim I-II kitapları MEB 2013 OÖEP'nin temel ilkeleri doğrultusunda hem araştırmacılar tarafından incelenmiş hem de çocuk gelişimi ve eğitimi/okul öncesi öğretmenliği programlarında görev yapan alan uzmanı öğretim üyelerinin ve alanda çalışan okul öncesi öğretmenlerinin görüşleri doğrultusunda değerlendirilmiştir. Bu çalışma temel nitel araştırma yaklaşımı kullanılarak desenlenmiştir. Elde edilen bulgular ışığında, Pamuk Şekerim I-II kitaplarının revize edilmesi, geliştirilmesi ve iyileştirilmesi konusunda çalışmalar yapılması gerektiği söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: *Okul Öncesi Eğitim Programı, Resimli Çocuk Kitabı, Kavram Kitabı, Kazanımlar, Kavramlar.*

Abstract

This study was investigated for the purpose of determining whether the books Pamuk Şekerim I-II are fulfilled the objectives of Preschool Education Programme (PEP) 2013 of Ministry of National Education (MNE) or not. In that way, the books were examined by the researcher based on the main objectives of PEP 2013 of MNE. The opinions of preschool education teachers, who work in the field, and academicians who work in the area of teaching preschool education teachers/ child development and education, about the books, were also obtained. This study was designed by the qualitative research methods. Based on the results, it can be said that studies should be done to revise, improve and make better the books Pamuk Şekerim I-II.

Keywords: *Prechool Education Programme, Pictured Child Book, Concept Book, Objectives, Concepts.*

1. Bu çalışma Selvi AKGÜL ALAK'ın yüksek lisans tezinden uyarlanmıştır.

1. Giriş

Çocuklara yönelik olarak hazırlanmış resimli kitaplar; resimleme özellikleri açısından, öğretici nitelikteki çocuk kitapları (kavram kitapları) ve yazınsal nitelikteki çocuk kitapları (öykü kitapları) olarak iki ayrı gruba ayrılmaktadır (Bassa, 2013; s. 181; akt. Şahin, 2014; s. 1312). Araştırma kapsamında incelenen Pamuk Şekerim I-II kitapları da kavram kitapları kategorisinde yer almaktadır. Kavram kitaplarının öncelikli amacı çocuklara bilgi aktarmak ve onların doğrudan bilgilenmelerini sağlamaktır. Öğretme amacıyla hazırlanan ve görsel öğelerle desteklenen bu kitaplar çocukları öğrenmeye hazırlar. Başta kavramlar olmak üzere, bilimsel gerçekler ve olgular bu tür kitaplar aracılığıyla çocuklara öğretilir (Sever, 2008).

Pamuk Şekerim I-II kitapları, Okul Öncesi Eğitimin Güçlendirilmesi Projesi kapsamında hazırlanmış ve 2014-2015 Eğitim-Öğretim yılından itibaren okul öncesi eğitim kurumlarına ücretsiz eğitim materyali olarak gönderilmiştir (TC Milli Eğitim Bakanlığı Temel Eğitim Genel Müdürlüğü, Pamuk Şekerim I-II, 2014). MEB Temel Eğitim Genel Müdürlüğü sorumluluğunda, AB ve Dış İlişkiler koordinesinde ve UNICEF'in teknik desteği ile yürütülen Okul Öncesi Eğitimin Güçlendirilmesi Projesi 12 Mart 2010 – 11 Ekim 2013 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Projenin amacı, MEB kurumları, kamu kurumları, belediyeler ve STK'ların kapasitesi ile toplum temelli modeller ve ortaklıkların geliştirilmesi yoluyla dezavantajlı çocuklar ve aileleri için kaliteli gündüz çocuk bakım ve okul öncesi eğitim hizmetlerinin geliştirilmesi ve oluşturulmasıdır (Okul Öncesi Eğitimin Güçlendirilmesi Projesi, 2012). Okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden tüm yaş gruplarına yönelik olarak hazırlanan Pamuk Şekerim I-II kitaplarında 42 çalışma sayfası, iki kitapta toplam 84 çalışma sayfası bulunmaktadır. Bu çalışma sayfalarında renkler, şekiller, sayılar, toplama, çıkarma işlemleri ve diğer kavramlar yer almaktadır. Pamuk Şekerim I-II kitaplarında sayı kavramı olarak "0" ve "1-10 arası sayma sayılar" verilmiştir. Sayı kavramı verilirken önce tek bir rakam tanıtılmış ve onunla ilgili yönergeler sunulmuştur. Sayı kavramı etkinliklerinde yeni bir rakama geçerken ise önce yeni rakam tanıtılmış ve onunla ilgili bir etkinlik sayfası hazırlanmıştır. Bir sonraki sayfada ise, hem yeni tanıtılan rakam hem de bir önce tanıtılan rakam bir arada verilerek çocukların kesik çizgileri tamamlayarak rakamları yazmaları istenmiştir. Kitaplarda renk kavramı verilirken; önce sadece yeni tanıtılan renk ile ilgili etkinliklere yer verilmiştir. Daha sonraki sayfalarda ise aynı renk, yeni tanıtılacak olan bir rakam ile birlikte aynı sayfada sunulmuştur. Bu kavramların dışındaki kitapta bulunan diğer kavramlarda (şekil, toplama, çıkartma işlemi kavramları gibi) aynı strateji ile verilmiştir (TC Milli Eğitim Bakanlığı Temel Eğitim Genel Müdürlüğü, Pamuk Şekerim I-II, 2014).

Bu araştırmada, MEB tarafından okul öncesi eğitim kurumlarına eğitim materyali olarak gönderilen Pamuk Şekerim I-II kitaplarının, MEB 2013 Okul Öncesi Programı'nın hedeflerini karşılayacak nitelikte olup olmadığını belirlemek amaçlanmıştır. Araştırmanın alt problem cümleleri de şu şekildedir:

- Pamuk Şekerim I-II kitapları MEB 2013 Okul Öncesi Eğitim Programı'nda 36-72 aylık çocukların eğitimleri için belirlenen program özelliklerini (çocuk merkezlilik, sarmal özellik, eklektik, esnek, oyun temelli, keşfederek öğrenme vb gibi), gelişim alanlarına (motor gelişim alanı, sosyal-duygusal

gelişim alanı, dil gelişimi alanı, bilişsel gelişim alanı ve özbakım becerileri alanı) yönelik kazanım ve göstergeleri, belirlenen kavramları ve yönerge ve resim özelliklerine yönelik kriterleri (çocukların gelişim düzeyine uygunluk, yönergelerin açık, net ve anlaşılır olma durumu, Türkçe dil kurallarına uygunluk, resim etkinlik uygunluğu gb.) sağlamakta mıdır?

- Okul öncesi öğretmenlerinin ve çocuk gelişimi ve eğitimi / okul öncesi öğretmenliği öğretim üyelerinin, uygulama ve okul öncesi programı doğrultusunda Pamuk Şekerim I-II kitapları hakkındaki görüşleri nelerdir?

2. Yöntem

Çalışmanın Deseni

Bu araştırma, “temel nitel araştırma” ile yapılandırılmıştır.

Örneklem

Araştırmanın amacı doğrultusunda, amaçlı örnekleme yöntemi ile belirlenmiş olan Pamuk Şekerim I-II kitapları araştırmanın veri kaynağını oluşturmuştur. Pamuk Şekerim I-II kitaplarının seçilme nedeni, “Okul Öncesi Eğitimin Güçlendirilmesi Projesi” kapsamında 2014-2015 Eğitim-Öğretim yılından itibaren tüm okul öncesi eğitim kurumlarına ücretsiz eğitim materyali olarak gönderildiği ve tüm çocukların ve okul öncesi öğretmenlerinin bu kitabı ek destek kitabı olarak kullanılması önerildiği içindir. Pamuk Şekerim I-II kitaplarındaki her bir çalışma sayfasını incelemek amacıyla hazırlanan değerlendirme formları ise amaçlı örnekleme yöntemi ile belirlenmiş olan 2 araştırmacı tarafından doldurulmuştur. Bu çalışmada ayrıca; Pamuk Şekerim I-II kitapları hakkında, Çocuk gelişimi ve eğitimi / Okul öncesi öğretmenliği bölümleri öğretim üyelerinin ve alanda çalışan okul öncesi öğretmenlerinin görüşlerinin saptanması da amaçlanmıştır. Bu nedenle kartopu örnekleme yöntemiyle ulaşılan 7 okul öncesi öğretmeni ve 4 çocuk gelişimi ve eğitimi/okul öncesi öğretmenliği öğretim üyesi ile çalışılmıştır.

Veri Toplama Araçları

Program Özellikleri Değerlendirme Formu

Bu değerlendirme formu, MEB 2013 Okul Öncesi Eğitim Programında belirtilen program özellikleri listelenerek oluşturulmuştur. Program özelliklerini içeren değerlendirme formu toplam 16 maddeden oluşmaktadır. Bu maddeler şunlardır: *Gelişimsel bir programdır (Çocuğun bütünsel gelişimini destekler, bütüncül bir yaklaşımla, çocuğun sosyal ve duygusal, motor, bilişsel, dil gelişim alanları ile özbakım becerilerini birlikte ele alır)., Sarmal özellik gösterir, Model olarak “eklektik” tir., Çocuk merkezlidir., Esnekler., Temalar/Konular amaç değil araçtır., Oyun temelidir., Keşfederek öğrenme önceliklidir., Öğrenme merkezleri önemlidir., Dengelidir., Yaratıcılığın geliştirilmesi ön plandadır., Günlük yaşam deneyimlerinin ve yakın çevre olanaklarının eğitim amaçlı kullanılması teşvik edilmektedir., Kültürel ve evrensel değerleri dikkate alır., Değerlendirme süreci çok yönlüdür., Aile eğitimi ve katılımı önemlidir., Özel gereksinimli çocuklar için uyarlamalara yer vermektedir.,*

Rehberlik hizmetlerine önem vermektedir. İncelenen etkinliğin karşıladığı özelliklerin yanına çarpı işareti (X) işareti konulmuştur. .

Kazanım ve Göstergeler Değerlendirme Formu

Bu değerlendirme formu, MEB 2013 Okul Öncesi Eğitim Programında, 36-72 aylık çocukların eğitimi için belirlenen kazanım ve göstergelerin listelenmesiyle oluşturulmuştur. Formda, bilişsel alanda 21 kazanım içinde 113 gösterge, dil alanında 12 kazanım içinde 73 gösterge, motor alanda 5 kazanım içinde 66 gösterge, özbakım becerilerinde 8 kazanım içinde 33 gösterge, sosyal-duygusal alanda 17 kazanım içinde 53 gösterge, toplamda 63 kazanım içinde 338 gösterge yer almaktadır.

Kavram Değerlendirme Formu

MEB 2013 Okul Öncesi Eğitim Programında, 36-72 aylık çocukların eğitimi için belirlenen kavramların listelenmesiyle oluşturulmuştur. Renk kategorisinde 11 kavram, geometrik şekil kategorisinde 8 kavram, boyut kategorisinde 4 kavram, miktar kategorisinde 9 kavram, yön / mekânda konum kategorisinde 16 kavram sayı / sayma kategorisinde 5 kavram, duyu kategorisinde 14 kavram, duygu kategorisinde 5 kavram, zıt kategorisinde 20 kavram, zaman kategorisinde 4 kavram ve toplamda 10 kategori içinde 96 kavram yer almaktadır.

Yönerge ve Resim Değerlendirme Formu

Araştırmacının alan yazınından elde ettiği verilerle oluşturulan bu değerlendirme formu 7 maddeden oluşmaktadır. Bu maddeler şunlardır: *Etkinlik çocukların gelişim düzeyine uygundur., Etkinlikteki yönergeler açık, net ve anlaşılardır., Etkinlikteki yönergeler Türkçe dil kurallarına uygundur., Etkinlik öğretim ilkelerine (bilinenden bilinmeyene, yakından uzağa, somuttan soyuta, basitten zora) uygun olarak hazırlanmıştır., Etkinlik sayfasındaki resimler çocukların gelişim düzeyine uygundur., Etkinlik sayfasındaki resimler etkinliğe uygundur., Etkinlik sayfasındaki resimler açık, net ve anlaşılardır.* Bu yönerge doğrultusunda, 2 araştırmacı tarafından her bir etkinlik teker teker incelenip, form üzerinde işaretleme yapılmıştır.

Öğretmen ve Öğretim Üyesi Yazılı Görüşme Formu

MEB 2013 Okul Öncesi Eğitim Programının değerlendirme kriterleri esas alınarak, araştırmacı tarafından hazırlanan formlar, hem öğretmenlere hem de öğretim üyelerine yöneltmek üzere toplam 5 açık uçlu sorudan oluşmaktadır:

Pamuk Şekerim I-II kitaplarındaki etkinlikleri uygulama sürecini öğretmen açısından (1), çocuk açısından (2), Milli Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim Programı (2013) açısından (3), aile katılımı açısından (4), genel olarak (5) değerlendirebilir misiniz?

Verilerin Toplanması

Etkinliklerin her biri, veri toplama araçları bölümünde belirtilen değerlendirme formları aracılığıyla incelenmiş ve çalışma sayfalarının karşıladığı maddeler formlar

üzerine işaretlenmiştir. Akabinde Pamuk Şekerim I-II kitaplarını daha önce sınıflarında kullanmış olan 7 okul öncesi öğretmenine, *Öğretmen Yazılı Görüşme Formu* ve 4 Çocuk gelişimi ve eğitimi / Okul öncesi öğretmenliği bölümü öğretim üyesine ise *Öğretim Üyesi Yazılı Görüşme Formu* uygulanmıştır.

Verilerin Analizi

Pamuk Şekerim I-II kitaplarındaki çalışma sayfaları değerlendirme formları aracılığıyla değerlendirildikten sonra elde edilen verilerin yüzde ve frekans analizinde SPSS 15.0 istatistik programı kullanılmıştır. Doküman incelemesi yoluyla toplanan veriler içerik analizi ile analiz edilmiştir. Okul öncesi öğretmenlerine ve çocuk gelişimi ve eğitimi / okul öncesi öğretmenliği bölümü öğretim üyelerine uygulanan yazılı görüşme formları için tematik analiz yapılmıştır. Tematik analizde gözlem ve görüşme sonucunda elde edilen verilerin düzenlenmiş ve yorumlanmış bir biçimde okuyucuya sunulması amaçlanmaktadır. Çalışmaya katılan öğretim üyelerinin ve öğretmenlerin kimlik bilgileri gizli tutulacağından dolayı kodlama sistemi yapılmıştır. Araştırma kapsamına alınan Okul Öncesi Öğretmeni için “Ö” ve Çocuk Gelişimi ve Eğitimi / Okul Öncesi Öğretmenliği öğretim üyeleri için ise “A” kodu verilmiştir. Elde edilen ham verilerden kodlar belirlenip, alt temalar oluşturulmuş ve bunlar yorumlanmıştır. Araştırmanın inanılabilirliğini sağlamak için bazı stratejiler kullanılmıştır. Pamuk Şekerim I-II kitapları, değerlendirme formları kullanılarak, 2 araştırmacı tarafından ayrı ayrı değerlendirilmiştir. Değerlendirme sonrasında araştırmacılar arası tutarlılık hesaplanmıştır. Araştırmacılar arası tutarlılık; Program Özellikleri Değerlendirme Formu için % 95,98 , Kazanım ve Göstergeler Değerlendirme Formu için % 99,74 , Kavramlar Değerlendirme Formu için % 99,76 ve Yönerge ve Resim Değerlendirme Formu için % 89,96 olarak bulunmuştur.

3. Bulgular ve Yorumlar

Pamuk Şekerim I-II Kitaplarındaki Çalışma Sayfalarının MEB 2013 OÖEP Temel Özellikleri Bakımından Değerlendirmesine Yönelik Bulgular

Pamuk Şekerim I-II kitaplarındaki çalışma sayfalarının MEB 2013 OÖEP'nin özelliklerini sağlama durumu Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. MEB 2013 OÖEP'nin Özelliklerini Sağlama Durumu

Program Özellikleri Maddeleri	Uygun		Uygun Değil		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
2. Sarmal özellik gösterir, model olarak “eklektik” tir.	24	28,58	60	71,42	84	100
11. Günlük yaşam deneyimlerinin ve yakın çevre olanaklarının eğitim amaçlı kullanılması teşvik edilmektedir.	30	35,72	54	64,28	84	100

Tablo 1 incelendiğinde; 84 çalışma sayfasından sadece 24 çalışma sayfasının (% 28,58) MEB 2013 OÖEP'nin özelliklerinden “*Sarmal özellik gösterir, Model olarak ‘eklektik’ tir.*” maddesini sağladığı görülmektedir. Sadece 30 çalışma sayfasının (%35,72) MEB 2013 OÖEP'nin özelliklerinden “*Günlük yaşam deneyimlerinin ve*

yakın çevre olanaklarının eğitim amaçlı kullanılması teşvik edilmektedir.” maddesini sağladığı görülmektedir. MEB 2013 OÖEP’nin bu 2 özellik dışında kalan diğer tüm özellikleri, Pamuk Şekerim I-II kitaplarındaki çalışma sayfalarında rastlanmamıştır.

Pamuk Şekerim I-II Kitaplarındaki Çalışma Sayfalarının MEB 2013 OÖEP’nin Gelişim Alanlarına Yönelik Kazanım ve Göstergeleri Bakımından Değerlendirilmesine Yönelik Bulgular

Pamuk Şekerim I-II kitaplarındaki çalışma sayfalarında MEB 2013 OÖEP’nin gelişim alanlarına yönelik kazanım ve göstergelerine yer verilme durumu Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. MEB 2013 OÖEP’nin Gelişim Alanlarına Yönelik Kazanım ve Göstergelerine Yer Verilme Durumu

Gelişim Alanları	Yer Verilme Sıklığı	
	f	%
Dil Gelişimi	321	37,60
Bilişsel Gelişim	279	32,67
Motor Gelişim	248	29,03
Sosyal ve Duygusal Gelişim	5	0,59
Özbakım Becerileri	1	0,11
Toplam	854	100

Tablo 2 incelendiğinde, Pamuk Şekerim I-II kitaplarında bulunan çalışma sayfalarındaki etkinliklerde toplam 854 kazanıma yer verilmiştir. Bu kazanımların bazıları tekrarlanan kazanımlarken, bazıları ise sadece 1 kez yer verilmiş kazanımlardır. Sonuçlar doğrultusunda, dil gelişimi alanı kazanım ve göstergelerine % 37,60 ($f=321$), bilişsel gelişim alanı kazanım ve göstergelerine % 32,67 ($f=279$), motor gelişim alanı kazanım ve göstergelerine % 29,03 ($f=248$), sosyal ve duygusal gelişim alanı kazanım ve göstergelerine % 0,59 ($f=5$), özbakım becerileri alanı kazanım ve göstergelerine % 0,11 ($f=1$) kez yer verildiği görülmektedir.

Tablo 3. Gelişim Alanlarına Göre Yer Verilen Kazanımların Dağılımı

Gelişim Alanları		Yer Verilme Sıklığı	
		f	%
Dil	7. Kazanım	86	26,79
	8. Kazanım	79	24,61
	10. Kazanım	156	48,60
Bilişsel	1. Kazanım	84	30,10
	4. Kazanım	50	17,94
	5. Kazanım	48	17,20
Motor	1. Kazanım	3	1,21
	4. Kazanım	245	98,79

Gelişim Alanları		Yer Verilme Sıklığı	
		f	%
Sosyal ve Duygusal	2. Kazanım	2	40
	8. Kazanım	1	20
	9. Kazanım	1	20
	12. Kazanım	1	20
Özbakım	1. Kazanım	1	100

Pamuk Şekerim I-II kitaplarındaki çalışma sayfalarında; dil gelişim alanı 10. kazanımına (*Görsel materyalleri okur.*) 156 kez (% 48,60), 7. kazanımına (*Dinlediklerinin/izlediklerinin anlamını kavrar.*) 86 kez (% 26,79) ve 8. kazanımına (*Dinlediklerini/izlediklerini çeşitli yollarla ifade eder.*) 79 kez (% 24,61) yer verilmiştir. MEB 2013 OÖEP dil gelişimi alanında yer alan diğer kazanımlara ise Pamuk Şekerim I-II kitaplarındaki çalışma sayfalarında rastlanmamıştır. Bilişsel gelişim alanı 1. kazanımına (*Nesne/durum/olaya dikkatini verir.*) 84 kez (% 30,10), 4. kazanımına (*Nesnelere sayar.*) 50 kez (% 17,94) ve 5. kazanımına (*Nesne ya da varlıkları gözlemler.*) 48 kez (% 17,20) yer verildiği tespit edilmiştir. Bilişsel gelişim alanının 10, 3, 16, 6, 8, 12, 18, 2, 7, 19, 11, 13, 15, 17 ve 9 numaralı kazanımlarına kitaplarda az oranda verildiği saptanmıştır. Diğer yandan, bilişsel gelişim alanında yer alan diğer kazanımlara ise Pamuk Şekerim I-II kitaplarındaki çalışma sayfalarında rastlanmamıştır. Pamuk Şekerim I-II kitaplarındaki çalışma sayfalarında; motor gelişimi alanı 4. kazanımına (*Küçük kas kullanımı gerektiren hareketleri yapar.*) 245 kez (% 98,79) ve 1. kazanımına (*Yer değiştirme hareketleri yapar.*) 3 kez (% 1,21) yer verilmiştir. MEB 2013 OÖEP motor gelişimi alanında yer alan diğer kazanımlara ise Pamuk Şekerim I-II kitaplarındaki çalışma sayfalarında rastlanmamıştır. Pamuk Şekerim I-II kitaplarındaki çalışma sayfalarında; sosyal ve duygusal gelişim alanı 2. kazanımına (*Ailesiyle ilgili özellikleri tanıtır.*) 2 kez (% 40), 8. kazanımına (*Farklılıklara saygı gösterir.*) 1 kez (% 20), 9. kazanımına (*Farklı kültürel özellikleri açıklar.*) 1 kez (% 20) ve 12. kazanımına (*Değişik ortamlardaki kurallara uyar.*) 1 kez (% 20) yer verilmiştir. MEB 2013 OÖEP sosyal ve duygusal gelişim alanında yer alan diğer kazanımlara ise Pamuk Şekerim I-II kitaplarındaki çalışma sayfalarında rastlanmamıştır. Özbakım becerileri alanında ise 1. kazanımına (*Bedeniyle ilgili temizlik kurallarını uygular.*) sadece 1 kez (% 100) yer verilmiştir. MEB 2013 OÖEP özbakım becerileri alanında yer alan diğer kazanımlara ise Pamuk Şekerim I-II kitaplarındaki çalışma sayfalarında rastlanmamıştır. İncelenen 84 etkinlikte yer verilen kavram sıklığı ise Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. MEB 2013 OÖEP’nda Belirlenen Kavramlara Yer Verilme Durumu

Kavram Kategorileri	Yer Verilme Sıklığı	
	f	%
Renk	49	33,10
Sayı / Sayma	36	24,33
Yön / Mekanda Konum	18	12,18
Geometrik Şekil	14	9,46
Zıt	13	8,79
Boyut	6	4,05

Kavram Kategorileri	Yer Verilme Sıklığı	
	f	%
Miktar	6	4,05
Duyu	3	2,02
Zaman	3	2,02
Duygu	-	-
Toplam	148	100

Pamuk Şekerim I-II kitaplarındaki çalışma sayfalarında toplam 148 kavramın olduğu belirlenmiştir. Etkinliklerde bazı kavramların tekrarlandığı gözlemlenmiştir. Renk kategorisindeki kavramlara % 33,10 ($f=49$), sayı/sayma kategorisindeki kavramlara % 24,33 ($f=36$) ve yön/mekânda konum kategorisindeki kavramlara % 12,18 ($f=18$) oranında yer verildiği görülmektedir.

Pamuk Şekerim I-II Kitaplarındaki Çalışma Sayfalarının Yönerge ve Resim Özellikleri Bakımından Değerlendirilmesine Yönelik Bulgular

Çalışma sayfalarının yönerge ve resim özelliklerini sağlama durumu Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5. Yönerge ve Resim Özelliklerini Sağlama Durumu

Yönerge & Resim Maddeleri	Uygun		Uygun Değil		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
1. Çalışma sayfası çocukların gelişim düzeyine uygundur.	47	55,95	37	44,05	84	100
2. Çalışma sayfasındaki yönergeler açık, net ve anlaşılırdır.	71	84,52	13	15,48	84	100
3. Çalışma sayfasındaki yönergeler Türkçe dil kurallarına uygundur.	72	85,72	12	14,28	84	100
4. Çalışma sayfası öğretim ilkelerine (bilinenden bilinmeyene, yakından uzağa, somuttan soyuta, basitten zora) uygun olarak hazırlanmıştır.	26	30,96	58	69,04	84	100
5. Çalışma sayfasındaki resimler çocukların gelişim düzeyine uygundur.	43	51,19	41	48,81	84	100
6. Çalışma sayfasındaki resimler etkinliğe uygundur.	65	77,38	19	22,62	84	100
7. Çalışma sayfasındaki resimler açık, net ve anlaşılırdır.	60	71,42	24	28,58	84	100

Pamuk Şekerim I-II kitaplarındaki toplam 84 çalışma sayfasının çok büyük bir kısmında ($f=72$, % 85,72) yönergeler Türkçe dil kurallarına uygundur. İncelenen toplam 84 çalışma sayfasının büyük bir kısmında ($f=71$, % 84,52) yönergeler açık, net ve anlaşılırdır. 84 çalışma sayfasından 65 tanesinin (% 77,38) resimleri etkinliğe uygundur. Çalışma sayfalarındaki etkinliklerin 60'ındaki (% 71,42) resimler açık, net ve anlaşılırdır. Diğer yandan, Pamuk Şekerim I-II kitaplarındaki 84 çalışma sayfasının; önemli bir kısmının ($f=58$, % 69,04) öğretim ilkelerine (bilinenden bilinmeyene, yakından uzağa, somuttan soyuta, basitten zora) uygun olarak hazırlanmadığı görülmüştür. Etkinliklerin yarısına yakınındaki ($f=41$, % 48,81) resimlerin çocukların

gelişim düzeyine uygun olmadığı belirlenmiştir. Pamuk Şekerim I-II kitaplarında yer alan toplam 84 çalışma sayfasından, 37 tanesinin (% 44,05) ise çocukların gelişim düzeyine uygun olmadığı tespit edilmiştir.

Araştırmaya Katılan Okul Öncesi Öğretmenlerinin ve Öğretim Üyelerinin Pamuk Şekerim I-II Kitapları Hakkındaki Görüşlerine Yönelik Bulgular

Okul öncesi öğretmenleri Pamuk Şekerim I-II kitapları hakkında, *öğretmen açısından, çocuk açısından, program açısından ve aile katılımı uygulamaları açısından* olmak üzere 4 boyutta görüş bildirmişlerdir.

Tablo 6. Okul Öncesi Öğretmenlerinin Pamuk Şekerim I-II Kitapları Hakkındaki Görüşlerinden Ortaya Çıkan Alt Temalar

Öğretmen Açısından
1. Rehber olma 2. Öğretim sürecinde zorlanma 3. Uyarlama problemleri
Çocuk Açısından
1. Resimlerin açık ve anlaşılır olmaması 2. Öğrenme sürecinde zorlanma, 3. Kitapların fiziksel yapısından kaynaklanan problemler, 4. Yönergelerin anlaşılır olmaması, 5. Karma yaş gruplarına uygun olmama
Program Açısından
1. Kazanımların ele alınışında ve kapsamında yetersizlik, 2. Kavramların ele alınışında ve kapsamında yetersizlik, 3. Temel program özelliklerine uygun olmama
Aile Katılımı Açısından
1. Aile katılımına uygun etkinliklerin olmaması

Okul öncesi öğretmenlerinin Pamuk Şekerim I-II kitaplarını *öğretmen açısından* değerlendirmeleri boyutunda 3 alt tema (*rehber olma, öğretim sürecinde zorlanma, etkinlikleri uyarlama problemleri*) oluşmuştur. Bu alt temalardan *rehber olma* alt teması pozitif yönlü, *öğretim sürecinde zorlanma* ve *etkinlikleri uyarlama problemleri* alt temaları ise negatif yönlüdür. Okul öncesi öğretmenleri Pamuk Şekerim I-II kitaplarının uygulamada kendilerine yol gösterici özelliklerini bulunduğunu; ancak kitapların öğretim sürecini zorlaştırdığını ve sınıf içinde etkinlikleri uyarlama problemleri yaşadıklarını belirtmişlerdir.

Ö4: “Kavram listesindeki çizelgeden kavramları aylara göre planlasak da etkinlik kitabının olması daha sistematik gitmesine ve kavramların unutulmamasına yardımcı oldu. (...) Pamuk Şekerim ile bir nebzede olsa pratiklik kazandırdı.”

Ö1: “Sene sonuna bırakılması gereken bazı zor kavramlar kitabın ön sayfalarında yer alıyor, plana alınan kavramlarla uyuşmuyor, bu nedenle sayfalar atlanmak zorunda kalıyor. Kitaplar kalın olduğu için çoğu çocuğa sayfayı öğretmen açmak zorunda kalıyor. Yönergeler açık ve net olmadığı için ayrıca sınıfta da karışık yaş grubu öğrenciler bulunan öğretmenler için yönergeleri vermek zor oluyor. Yönergeleri çocukların anlayabileceği şekilde kendimiz söylemek zorunda kalıyoruz. İlkokula hazırlık grubu için, çizgi çalışmaları çok çok az, kendimiz ayrıca sürekli fotokopi çektirmek zorunda kalıyoruz.”

Okul öncesi öğretmenlerinin, Pamuk Şekerim I-II kitaplarını çocuk açısından değerlendirmeleri boyutunda; 5 negatif yönlü alt tema oluşmuştur. Okul öncesi öğretmenleri; Pamuk Şekerim I-II kitaplarının karma yaş gruplarına uygun olmadığını ve

çocukların öğrenme sürecini zorlaştırdığını, kitaplardaki resimlerin ve yönergelerin açık ve anlaşılır olmadığını, kitapların fiziksel yapısından kaynaklı kullanım problemleri olduğunu belirtmişlerdir. Program açısından değerlendirmeleri boyutunda ise, 3 negatif yönlü alt tema oluşmuştur. Okul öncesi öğretmenleri; Pamuk Şekerim I-II kitaplarının temel program özelliklerine uygun olmadıklarını ve kitapların kazanımların ve kavramların ele alınışında yetersiz olduklarını belirtmişlerdir. Son boyut olan aile katılımı uygulamaları açısından değerlendirmeleri boyutunda ise 1 negatif yönlü alt tema oluşmuştur. Okul öncesi öğretmenleri Pamuk Şekerim I-II kitaplarının aile katılımına yönelik etkinlikler içermediğini belirtmişlerdir.

Öğretim üyeleri Pamuk Şekerim I-II kitapları hakkında, *öğretmen açısından, çocuk açısından, program açısından, aile katılımı uygulamaları açısından ve genel olarak* olmak üzere 5 boyutta görüş bildirmişlerdir.

Tablo 7. Öğretim Üyelerinin Pamuk Şekerim I-II Kitapları Hakkındaki Görüşlerinden Ortaya Çıkan Alt Temalar

Öğretmen Açısından
1. Yaratıcılığın engellenmesi 2. Öğretimi zorlaştırma 3. Rehber olmama 4. Esnekliğin engellenmesi
Çocuk Açısından
1. İlgi çekici olma 2. Olumlu durumlar 3. Yaratıcılığın engellenmesi 4. Öğrenme sürecinin eğlenceli olmaması 5. Bireysel farklılıkların göz ardı edilmesi 6. Etkinliklerin uygun olmaması 7. Karma yaş gruplarına uygun olmaması 8. Demotive edici özellikler 9. Anlaşılır olmama 10. Gelişimin olumsuz etkilenmesi
Program Açısından
1. Temel program özelliklerine uygun olmama 2. Kavramların ele alınışında ve kapsamında yetersizlik 3. Etkinliklerde çeşitliliğin olmaması
Aile Katılımı Açısından
1. Aile katılımına uygun etkinlikleri içermeme

Öğretim üyelerinin, Pamuk Şekerim I-II kitaplarını *öğretmen açısından* değerlendirmeleri boyutunda 4 negatif yönlü alt tema oluşmuştur. Öğretim üyeleri Pamuk Şekerim I-II kitaplarının okul öncesi öğretmenlerine rehber olmadığını, öğretmenlerin yaratıcılığını ve esnekliğini engellediğini ve öğretim sürecini zorlaştırdığını belirtmişlerdir.

Öğretim üyelerinin, Pamuk Şekerim I-II kitaplarını *çocuk açısından* değerlendirmeleri boyutunda 10 alt tema oluşmuştur. Bu alt temalardan *ilgi çekici olma ve olumlu durumlar* alt temaları pozitif yönlü, diğer alt temalar ise negatif yönlüdür. Öğretim üyeleri Pamuk Şekerim I-II kitaplarının çocuklar için ilgi çekici olabileceğini ve MEB'in bu kitapları ücretsiz olarak dağıtmasının olumlu bir durum olduğunu belirtmişlerdir. Öğretim üyeleri Pamuk Şekerim I-II kitaplarının yaratıcılığı ve öğretim sürecinin eğlenceli olmasını engellendiğini, bireysel farklılıkları gözardı ettiğini, gelişimsel özelliklere ve karma yaş gruplarına uygun olmadığını, anlaşılır olmadığını ve çocukların gelişimini olumsuz etkileyebileceğini belirtmişlerdir.

A2: “Çocukların hoşuna gidebilecek resimli, renkli kitapçıklar oluşmuş. Burada öğretmenin iyi program yapması çocukların sıkılmadan çalışmalarını sağlaması önemli.”

A4: “Kitap içindeki etkinlikler incelendiğinde çocukları yaratıcılığa yöneltebilen hiçbir etkinliğe rastlanmamaktadır. Tamamen kavram merkezlidir ve temel hedef kavramı geleneksel yöntemle öğretmektir. Çocuğun yaratıcı olup bir şeyler üretmesini destekleyen etkinliklerle karşılaşmadım.”

Öğretim üyelerinin, Pamuk Şekerim I-II kitaplarını *program açısından* değerlendirmeleri boyutunda 3 negatif yönlü alt oluşmuştur. Öğretim üyeleri Pamuk Şekerim I-II kitaplarının temel program özelliklerine uygun olmadığını, kavramların ele alınışında yetersiz olduklarını ve kitaplarda etkinlik çeşitliliğinin olmadığını belirtmişlerdir.

A1: “Kitabın, Okul öncesi eğitim programının temel özelliklerinden yaratıcılık, esneklik, çocuğa özgülük, aile katılımı, özel gereksinimli çocuklara ilişkin uyarılama, çocuk merkezli olma, oyun temelli olma, keşfederek öğrenme gibi ilkelere uygun olmadığı söylenebilir.”

Öğretim üyelerinin, Pamuk Şekerim I-II kitaplarını *aile katılımı uygulamaları açısından* değerlendirmeleri boyutunda 1 negatif yönlü alt tema oluşmuştur. Öğretim üyeleri Pamuk Şekerim I-II kitaplarının aile katılımına yönelik uygulamalar içermediklerini belirtmişlerdir. Öğretim üyelerinin, *genel olarak* değerlendirmelerin boyutunda ise 6 negatif yönlü alt tema oluşmuştur. Öğretim üyeleri Pamuk Şekerim I-II kitaplarının resim ve yönergelerinin uygun olmadığını, kitaplarda mantık hataları ve kalıp yargılar bulunduğunu, kitapların Türkçe dil hataları içerdiğini ve kitapların hazırlanışında olumsuz durumlar bulunduğunu belirtmişlerdir.

4. Tartışma

İncelenen 84 çalışma sayfasının %28,58’inin MEB 2013 OÖEP’nin özelliklerinden “Sarmal özellik gösterir, Model olarak ‘eklektik’tir.” maddesini sağladığı ve %35,72’sinin ise MEB 2013 OÖEP’nin özelliklerinden “Günlük yaşam deneyimlerinin ve yakın çevre olanaklarının eğitim amaçlı kullanılması teşvik edilmektedir.” maddesini sağladığı görülmektedir. Bunun dışındaki temel program özelliklerine etkinliklerde rastlanmamıştır. Kitapların içeriği incelendiğinde ise, kitapları hazırlayanların isimleri bulunmamaktadır. Bu durumdan dolayı kitaplardaki bu yetersizliğin sebebi, kitapları hazırlayanların uzman kişiler olmaması olabilir. Bir diğer neden kitapları hazırlayan kişilerin MEB 2013 OÖEP’na hâkim olmaması olabilir. Hâlbuki çocuk kitaplarının hazırlanması ve basılması aşamalarında, nitelikleri kitapların oluşturulabilmesi için, çocuğun yaş ve gelişimsel özellikleri dikkate alınmalı; alanda uzman kişilerin, çocuk gelişimcileri ve okul öncesi eğitimcilerinin görüşlerine başvurulmalıdır (Gönen, Uludağ, Fındık-Tanrıbuyurdu ve Tüfekçi, 2014). Diğer yandan Pamuk Şekerim I-II kitaplarının, etkinlik kitabından ziyade çalışma sayfaları olarak tasarlanmış olması ve çalışma sayfalarının çocuklara egzersiz yaptırma amaçlı hazırlanmış olması; program özelliklerinin bu kitaplar tarafından karşılanmamasına neden olmuş olabilir.

Çalışma sayfalarının gelişim alanlarına göre dağılımının, dengeli olmadığı söylenebilir. MEB 2013 OÖEP kazanımları ağırlıklı olarak bilişsel gelişim alanı (%33,33), sosyal ve duygusal gelişim alanı (%26,99) ve dil gelişimi alanı (%19,04) üzerine yo-

ğunlaşırken; Pamuk Şekerim I-II kitaplarındaki çalışma sayfaları dil gelişimi alanı (%37,60), bilişsel gelişim alanı (%32,67) ve motor gelişim alanı (%29,03) üzerine yoğunlaşmıştır. Sosyal ve duygusal gelişim alanında ise, Pamuk Şekerim I-II kitaplarındaki çalışma sayfalarında çok az sayıda (f=5, %0,59) yer almıştır. Diğer yandan, okul öncesi öğretmenlerinin programlarında daha çok bilişsel, dil ve motor gelişimi alanlarına yönelik etkinlikleri tercih ediyor oluşları; Pamuk Şekerim I-II kitaplarını hazırlayan kişilerin, kitapları bu doğrultuda hazırlamalarına sebep olmuş olabilir. Farklı bir araştırma sonucuna göre, okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin etkinliklerinin büyük bölümünün kitaplar aracılığıyla yapılan okuma-yazmaya hazırlık çalışmaları olduğu; bu çalışmaların da kavram öğretimi ve hikâye/masal okuma ağırlıklı olduğu görülmüştür (Tuğluk, Kök, Koçyiğit, Kaya ve Gençdoğan, 2008). Dolayısıyla, okul öncesi öğretmenlerinin sınıflarında kullanması için hazırlanan Pamuk Şekerim I-II kitaplarının, öğretmenlerin yönelimleri doğrultusunda hazırlanmış oldukları düşünülebilir.

Pamuk Şekerim I-II kitapları, çocukların kavramları eğlenceli ve yaşayarak öğrenmeleri amacıyla hazırlanmış kavram kitaplarıdır (TC Milli Eğitim Bakanlığı Temel Eğitim Genel Müdürlüğü, Pamuk Şekerim I-II, 2014; s.7). Kavram kitaplarının öncelikli amacı çocuklara bilgi aktarmak ve onların doğrudan bilgilenmelerini sağlamaktır. Öğretme amacıyla hazırlanan ve görsel öğelerle desteklenen bu kitaplar çocukları okul türü öğrenmeye hazırlar (Sever, 2008). Bu nedenledir ki Pamuk Şekerim I-II kitaplarındaki çalışma sayfalarının, MEB 2013 OÖEP’nda yer alan kavramların tamamını, programın denge ilkesine dayanarak, eşit oranda kapsamı gerekliliği düşünülmektedir. Pamuk Şekerim I-II kitaplarındaki çalışma sayfalarında renk (f=49, % 33,10) ve sayı/sayma (f=36, % 24,33) kavramları üzerine yoğunlaştığı, diğer kavramlara (yön/mekânda konum, geometrik şekil, zıt, boyut, miktar, duyu, zaman) çok az yer verildiği ve duyu kavramına ise hiç yer vermediği saptanmıştır. Bu durum kavram etkinliklerinin sadece 2 kitaba sıkıştırılmış olmasından kaynaklanmış olabilir. Öyle ki MEB 2013 OÖEP’nda, 10 farklı kategori içerisinde toplam 96 kavram bulunmaktadır (MEB OÖEP, 2013). Ancak Pamuk Şekerim I-II kitaplarında 57 kavrama yer verildiği ve geriye kalan 39 kavrama ise hiç rastlanılmadığı tespit edilmiştir.

Çalışma sayfalarının Türkçe dil kurallarına uygun olması (n=72, % 85,72), yönergelerin açık, net ve anlaşılır olması (n=71, % 84,52), çalışma sayfasındaki resimlerin uygun olması (n=65, % 77,38) ve çalışma sayfasındaki resimlerin açık, net ve anlaşılır olması (n=60, % 71,42) olumlu ve istendik sonuçlardır. Çünkü bu özellikler çocuk kitaplarının taşıması gereken nitelikler arasında yer almaktadır. Çocuk kitaplarında kullanılan dil yalın ve açık olmalıdır (Kantemir, 1979; Sever, 2002). Ayrıca metinlerde yazım ve noktalama kurallarına uyulmalı, dilbilgisi hataları olmamalıdır (Kantemir, 1979; Kaya, 2011). Pamuk Şekerim I-II kitaplarındaki çalışma sayfalarının önemli bir kısmının öğretim ilkelerine uygun olmaması (f=58, % 69,04), çalışma sayfalarındaki resimlerin çocukların gelişim düzeyine uygun olmaması (f=41, % 48,81) ve çalışma sayfalarının çocukların gelişim düzeyine uygun olmaması (f=37, % 44,05) ise olumsuz bir sonuç olarak görülebilir. Zira bu sonuçlar çocuk kitaplarının taşıması gereken özelliklerle çelişmektedir. Çocuk kitaplarının içerikleri çocukların gelişim düzeylerine uygun olmalıdır (Kantemir, 1979; Sever, 2002). Konuların ele alınmasında çocuğa görelilik önemlidir. Çocuk kitapları, çocuğun gelişimine bağlı olarak yaş

grubuna uygun bir şekilde seçilmek zorundadır (Çiftçi, 2013). Resimler ise içeriğe sadık kalmalı ve içeriği tamamlayıcı nitelikte olmalıdırlar. Görsel estetik taşımalı ve çocuğun kavrayacağı nitelikte olmalıdırlar (Alpöge, 2011). Araştırma kapsamına alınan okul öncesi öğretmenleri, Pamuk Şekerim I-II kitaplarının, MEB 2013 OÖEP'ni uygularken kendilerine yol gösterdiğini ve pratiklik kazandırdığını belirtmişlerdir. Bununla birlikte, öğretmenler; Pamuk Şekerim I-II kitaplarındaki çalışma sayfalarını uygularken, öğretim sürecinde zorlandıklarını ve çalışma sayfalarını sınıflarındaki çocuklara uyarılama konusunda problem yaşadıklarını dile getirmişlerdir. Kavramların kitap içindeki sıralamasının basitten zora olmaması, kavramları pekiştirecek çalışma sayfalarının olmaması, kitaplardaki bazı yönergelerin açık ve net olmayışı, kitaplardaki bazı yönergelerin resimle uygun olmayışı, sınıflarında karışık yaş grubunda çocukların bulunması ve kitapların 3-4 yaşındaki çocuklara uygun olmayışı; öğretmenlerin Pamuk Şekerim I-II kitaplarındaki çalışma sayfalarını uygularken öğretme sürecini ve uyarılama çalışmalarını zorlaştırmıştır. Benzer şekilde, araştırma kapsamına alınan öğretim üyeleri de Pamuk Şekerim I-II kitaplarındaki çalışma sayfalarının yaratıcı özellikle olmamasının öğretmenlerin de yaratıcılığını düşürmesi, çalışma sayfalarını uygularken öğretmenlerin uyarlamalar yapmak zorunda kalması, kavramların verilisinde kolaydan zora sıralamasının olmaması, çalışma sayfasının hangi yaş ve gelişim düzeyine uygun olduğuna ilişkin öğretmene bilgi verilmemesi, çalışma sayfalarının yakın çevre olanaklarına ve çocuğun deneyimlerine yer vermemesinin esnekliği engellemesi gibi olumsuz görüşlerde bulunmuşlardır. Bunun aksine öğretim üyeleri Pamuk Şekerim I-II kitaplarının çocuklar için ilgi çekici özellikle resimli olduğunu ve okul öncesini geliştirmek için olumlu bir proje olduğunu belirtmişlerdir. Öğretmenlerin öğretim sürecinde ve kitapları uyarılama konusunda zorlanmış olmalarının bir diğer sebebi, öğretmenlerin kitap kullanma ve kitaplarla etkinlik yapma konusunda yeterli bilgi ve beceriye sahip olmayışları olabilir. Ekici ve Yılmaz (2014) tarafından 249 okul öncesi öğretmeni ile yapılan çalışmada sonucunda da, öğretmenlerin kitaplarla etkinlik yapma algılarının düşük olduğu ve bu konuda eğitime ihtiyaç duydukları sonucuna ulaşılmıştır.

Öğretim üyeleri ile gerçekleştirilen yazılı görüşme formu doğrultusunda, kitaplarda çocuğu yaratıcılığa yönlendirecek etkinlik sayısının az olduğunu, çalışma sayfalarının eğlenceli ve oyuncu süreçler barındırmadığını, kitapların özel gereksinimli çocuklar için düzenlemeler içermediğini, çalışma sayfalarının öğretim ilkelerine uygun hazırlanmadığını, kitapların yaş gruplarına göre ayrıştırılmış olmadığını, gelişimsel yaşı çalışma sayfası düzeyinin altında olan çocukların çalışma sayfasını yapamadığında sorunlar çıkabileceğini, çalışma sayfası yönerge ve resimlerinin çocuğun etkinliği anlamasını engelleyebileceğini ve kitaplardaki çalışma sayfalarının toplumsal kalıp yargılar içerdiğini belirtmişlerdir. Ayrıca Pamuk Şekerim I-II kitaplarında karşılaşılan bu olumsuz durumların, çocuklara yönelik kitaplarda bulunması gereken özelliklerle çeliştiği sonucuna da varılabilir. Çeçen ve Aydemir (2011) okul öncesi dönem çocukları için hazırlanan kitaplardaki metinlerin okunabilirlik ve anlaşılabilirlik düzeylerinin kolay olması gerektiğini belirtmişlerdir. Kitaplarda kullanılan yönergeler çocukların anlayabileceği düzeyde olmalıdır. Ayrıca çocuklar için hazırlanan kitaplarda, resimlerin de çocuklar tarafından anlaşılabilir düzeyde olması önemlidir (Veziroğlu ve Gönen, 2012). Pamuk Şekerim I-II kitaplarındaki yönergelerin ve içeriğin aile katılımına uygun olmaması ve kitaplarda aile katılımını destekleyecek herhangi bir

çalışma sayfasının olmaması; kitapların MEB 2013 OÖEP’nda yer alan aile katılımı uygulamalarıyla bağdaşmamasına neden olmuştur. Aile, öğretmen ve çocuk arasındaki başarılı ilişki tüm taraflar bir araya geldiklerinde gelişmektedir. Bu nedenle, okul öncesi eğitimde ailelerin sınıf içi ve sınıf dışı etkinliklere katılmalarının sağlanması önemlidir (İşmen ve Yıldız, 1996; Oktay, 1999; Kieff ve Wellhausen, 2000; akt. Arabacı ve Aksoy, 2005).

Araştırma sonuçları doğrultusunda; Pamuk Şekerim I-II kitaplarındaki çalışma sayfaları MEB 2013 OÖEP’nin temel özelliklerini destekleyecek nitelikte hazırlanmalıdır. Kitaplardaki çalışma sayfaları MEB 2013 OÖEP’nda yer alan kazanımlara ve kavramlara kapsamlı ve dengeli bir şekilde yer vermelidir. Ayrıca, Pamuk Şekerim I-II kitaplarında yer alan çalışma sayfası yönergelerindeki dil hataları düzeltilmeli ve yönergeler çocukların anlayabileceği şekilde açık ve net olarak yazılmalıdır. Pamuk Şekerim I-II kitaplarında yer alan çalışma sayfası resimleri çocukların gelişim seviyelerine uygun, açık ve net olarak çizilmelidir. Pamuk Şekerim I-II kitapları öğretmenlere rehber olacak şekilde hazırlanmalıdır. Kitaplarda öğretmenlere yönelik bilgiler ve uygulama önerileri bulunmalı, aile katılımı uygulamalarına yönelik etkinliklere yer verilmelidir. Kitaplarda, çocukları olumsuz duygulara yöneltecek toplumsal kalıp yargılara ve cinsiyetçi yaklaşıma yer verilmemelidir. Her yaş grubunun gelişimsel özelliklerinin farklı olduğu göz önünde bulundurularak, kitaplar yaş gruplarına göre ayrıştırılmalıdır.

5. Kaynakça

- Alpöge, G. (2011). Okul öncesinde çocuk edebiyatı. Suat Hayri Küçük (Ed.), *Okul öncesi çocuk edebiyatı* kitap kataloğu içinde (s. 10-13). Ankara: Eğitim Sen Yayınları.
- Arabacı, N. ve Aksoy, A. B. (2005). Okul öncesi eğitime katılım programının annelerin bilgi düzeylerine etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29, 18-26.
- Bassa, Z. (2013). Çocuk kitaplarında resimleme. Mübeccel Gönen (Ed.), *Çocuk Edebiyatı*. Ankara: Eğiten Kitap.
- Çeçen, M. A. ve Aydemir, F. (2011). Okulöncesi hikâye kitaplarının okunabilirlik açısından incelenmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8 (16), 185-194.
- Çiftçi, F. (2013). Çocuk edebiyatında yaş gruplarına göre kitaplar ve özellikleri. *Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1 (1), 125-137.
- Ekici, S. ve Yılmaz, B. (2014). Ankara’daki anaokullarının okuma alışkanlığına hazırlık yeterlilikleri açısından değerlendirilmesi. *Türk Kütüphaneciliği*, 28 (4), 547-582.
- Gönen, M., Uludağ, G., Fındık-Tanrıbuğurdu, E. ve Tüfekçi, E. (2014). 0-3 yaş çocuklarına yönelik resimli çocuk kitaplarının özelliklerinin incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29 (1), 126-139.
- İşmen, E. ve Yıldız, A. (1996). Okul öncesi dönemde okul aile işbirliği ve ebeveynin eğitime katılımı. *Yaşadıkça Eğitim*, 44, 30-32.
- Kantemir, E. (1979). Çocuk kitapları sorunu. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 1(12), 191-202.
- Kaya, M. (2011). Çocuk edebiyatı kitaplarının biçimsel özellikleri. Suat Hayri Küçük (Ed.), *Okul öncesi çocuk edebiyatı* Kitap Kataloğu (s. 14-16). Ankara: Eğitim Sen Yayınları.

- Kaya, M. (2011). Çocuk edebiyatı kitaplarında resim. Suat Hayri Küçük (Ed.), *Okul öncesi çocuk edebiyatı* Kitap Kataloğu içinde (s. 17-20). Ankara: Eğitim Sen Yayınları.
- Kieff, J. ve Wellhousen, K. (2000). Planning family involvement in early childhood programs. *Childhood Education*, 55(3), 18-22.
- Oktay, A. (1999). *Yaşamın sihirli yılları*. Ankara: Arkadaş Yayınları.
- Okul Öncesi Eğitimin Güçlendirilmesi Projesi, (2012). Okul öncesi eğitimin güçlendirilmesi projesi. <<http://tegm.meb.gov.tr/www/okul-oncesi-egitimin-guclendirilmesi-projesi/icerik/37>> (2015, Haziran 29)
- Sever, S. (2002). Çocuk kitaplarında yansıtılan şiddet (Milli eğitim temel yasası ve çocuk haklarına dair sözleşme bağlamında bir değerlendirme). *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 35 (1-2), 25-37.
- Sever, S. (2008). *Çocuk ve edebiyat* (4. Baskı). İzmir: Tudem Yayıncılık.
- Şahin, G. (2014). Okulöncesi dönem çocuk kitaplarında görsel bir uyarın olarak resim. *International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 9 (3), 1309-1324.
- TC Milli Eğitim Bakanlığı Temel Eğitim Genel Müdürlüğü. (2013). *Okul öncesi eğitim programı*. Ankara: TC Milli Eğitim Bakanlığı Temel Eğitim Genel Müdürlüğü.
- TC Milli Eğitim Bakanlığı Temel Eğitim Genel Müdürlüğü. (2014). *Pamuk şekerim I-II*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Tuğluk, İ.H., Kök, M., Koçyiğit, S., Kaya, H.İ. ve Gençdoğan, B. (2008). Okul öncesi öğretmenlerinin okuma-yazma etkinliklerini uygulamaya ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17, 72-81.
- Veziroğlu, M., Gönen, M. (2012). Resimli çocuk kitaplarının M.E.B. okul öncesi eğitim programı'ndaki kazanımlara uygunluğunun incelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 37 (163), 226-238.

Extended Abstract

Statement of the Problem: *This study was investigated for the purpose of determining whether the books Pamuk Şekerim I-II are fulfilled the objectives of Preschool Education Programme (PEP) 2013 of Ministry of National Education (MNE) or not. In that way the books Pamuk Şekerim I-II were examined by the researcher based on the main objectives of PEP 2013 of MNE. The opinions of preschool education teachers, who work in the field, and academicians who work in the area of teaching preschool education teachers/ child development and education, about the books Pamuk Şekerim I-II, were also obtained.*

Method: *This study was designed by the qualitative research methods. The sample was assigned in two ways. The books Pamuk Şekerim I-II were assigned by purposive sampling. Four preschool teachers and seven academicians were reached by snowball sampling. Evaluation forms and written interview forms, that were used as data collection tools, were prepared by the researcher based on main the objectives of PEP 2013 of MNE. For determining whether the evaluation forms and written interview forms are appropriate for the purpose of the study or not, opinions of 3 experts were asked, and then the evaluation forms and written interview forms were revised and got ready to use. The books Pamuk Şekerim I-II were examined by 4 evaluation forms (Programme Characteristics Evaluation Form, Objectives and Indicators Evaluation Form, Concepts Evaluation Form, Directives and Pictures Evaluation Form) and 2 written interview forms (Written Interview Form for Teachers, Written Interview Form for Academicians). For the reliability and validity of the study; the books Pamuk Şekerim I-II*

were examined by 2 researchers by using evaluation forms. The data collected by examining documents were analyzed by content analysis. The data collected by the written interview forms were analyzed by thematic analysis. Since the identities of preschool teachers and academicians were kept confidential, the coding system was done.

Results: The results showed that the working sheets in the books Pamuk Şekerim I-II, fulfilled the characteristics of PEP 2013 of MNE “Shows Spiral Feature and Eclectic Model” (28,58 %) and “Encourages Using Daily Experiences and Environmental Facilities for Educational Purposes” (35,72 %). It was determined that the working sheets in the books Pamuk Şekerim I-II gave place to objectives and indicators of language development 37,60 %, cognitive development 32,67 % and motor development 29,03. It was seen that the working sheets in the books Pamuk Şekerim I-II gave place to concepts of colors 33,10 %, numbers/counting 24,33 %, direction/location in the space 12,18 %. In most of the working sheets (n=72, 85,72 %) in the books Pamuk Şekerim I-II, the activity directives were appropriate to Turkish language rules. Likewise, in most of the working sheets (n=71, 84,52 %) the activity directives were obvious, clear and understandable. Many of the working sheet pictures (77,38 %) in the books Pamuk Şekerim I-II were convenient with the activity and also many of the working sheet pictures (71,42 %) were obvious, clear and understandable. However, it was seen that the working sheets in the books Pamuk Şekerim I-II, were not appropriate to teaching principles (69,04 %) and developmental level of children (44,05 %). Besides, the working sheets pictures were found to be inappropriate to developmental level of children (48,81 %). The preschool teachers and academicians, who were involved in the study, revealed that the books Pamuk Şekerim I-II cause problems during teaching, learning and accommodation periods, the activity directives and pictures are not clear and understandable, the books are not appropriate for mixed-age groups, the books do not cover enough objectives and concepts, the books are inappropriate to main characteristics of the programme, the books prevent creativity and flexibility, the books ignore individual differences, the activities include reasoning errors and do not variate, the books include language errors and stereotypes, and the books affect children’s development negatively.

Conclusions and Suggestions: The inadequacies of the books can be stem from incompetency of the people who worked for the preparation of the books Pamuk Şekerim I-II. According to these results, it can be said that studies should be done to revise, improve and make better the books Pamuk Şekerim I-II.

Academicians, who were participated in the study, also suggested that the books Pamuk Şekerim I-II should be separated according to age groups of children. Furthermore; activities and directives of the books should be revised based on the characteristics of PEP 2013 of MNE, language should be arranged convenient with the rules of Turkish language and the books should be prepared by a team which consist of professionals in the area of preschool education. The working sheets of the books Pamuk Şekerim I-II should be prepared in a way that promote the basic characteristics of PEP 2013 of MNE. The working sheets should include objectives and concepts of the programme widely and equally. Language errors of the working sheets directives should be corrected and directives should be written clearly that can be understood by the children. The pictures of the working sheets should be drawn clearly based on the developmental level of children. The books Pamuk Şekerim I-II should be prepared in a way that guide teachers. The books should include information and proposals of practice for the teachers, and activities for family involvement. The books should not include social judgments and sexist approach that causes children feeling negative emotions. The books should be separated according to age groups keeping in mind that different age groups have different developmental characteristics.